

Økologi, Kvæg

Brancheanbefalinger for økologiske kreaturer

Supplerende regler, som leverandørerne skal overholde, hvis de økologiske virksomheder (mejeri/slagteri) har tilsluttet sig de frivillige anbefalinger, hvor formålet er at højne dyrevelfærd, miljø og etik ved produktion af økologisk mælk og kød fra bedrifter med kreaturer.

Viden om Opdateret 27. juni 2022

Brancheanbefalingerne er supplerende regler, som leverandørerne skal overholde

Virksomheder, som tilslutter sig anbefalingerne, stiller dermed krav til deres leverandører om at opfylde de supplerende regler. Som rådgiver er det derfor altid en god idé at forhøre sig hos landmanden, om han leverer mælk eller kød til en virksomhed, der har tilsluttet sig de frivillige anbefalinger.

Initiativtagerne til at udarbejde de frivillige anbefalinger er Mejeriforeningen, Økologisk Landsforening, og Landbrug & Fødevarer, Økologisektionen. Anbefalingerne supplerer EU's regler for økologisk jordbrugsproduktion og reglerne for Dyrevelfærdsmærket.

De supplerende regler for kreaturer er:

[Fold alle ud](#)

1.1. Begrænset brug af antibiotika

1.1.1. Forbud mod, at landmanden selv foretager medicinsk efterbehandling med antibiotikaholdige veterinære lægemidler af dyr over 6 måneder

Det er ikke tilladt, at landmanden selv administrerer og håndterer antibiotikaholdige veterinære lægemidler til efterbehandling af kreaturer over 6 måneder.

1.1.2. Forbud mod brug af 3. og 4. generations Cephalosporiner

Det er ved medicinsk behandling af kvæg ikke tilladt at anvende 3. og 4. generations Cephalosporiner, idet disse er vurderet at være humankritisk antibiotika.

Følgende præparater er p.t. forbudt: Cobactan, Ceftiocyl og Eficur.

Det er vurderet veterinærfagligt, at det ikke er nødvendigt med nogen undtagelser.

1.1.3. Begrænset brug af bredspektrede antibiotika

Bredspektrede antibiotika må ikke anvendes til bedriftens kreaturer, medmindre der foreligger en særlig veterinærfaglig begrundelse.

- Bredspektrede antibiotika må ikke anvendes til behandling mod yverinfektioner hos malkende køer, medmindre at koen har sepsis (blodforgiftning). Ved behandlingskrævende yverinfektioner anbefales det, at smertelindring indgår som en del af behandlingen.
- Anvendelse af bredspektrede antibiotika i forbindelse med goldning må kun foretages, hvor der ved forudgående undersøgelse af mælkeprøve er konstateret infektion med B-streptokokker, Staph. Aureus, Strep. Uberis, Strep. Dysgalactia eller Trueperella pyogenes. I disse tilfælde er det tilladt at anvende bredspektrede antibiotika til goldbehandling, da der ikke i øjeblikket findes godkendte produkter med smalspektret penicillin på det danske marked.

Den veterinærfaglige begrundelse for brug af bredspektrede antibiotika skal indføres i bedriftens logbog, og medicinanvendelsen skal indberettes til kvægdatabasen.

1.2. Anvendelse af græs, lucerne og proteinafgrøder fra arealer i første omlægningsår opgøres i tørstofindhold pr. dag i foderplanen

Såfremt landmanden inddrager græs-, lucernearealer eller arealer med proteinafgrøder i deres første omlægningsår som afgræsningsareal eller til slæt indenfor de af EU-reglerne givne muligheder for at lade det udgøre op til 20 % af foderrationen pr. dyr, skal landmanden opgøre andelen af foderet pr. dyr pr. dag. (Til forskel fra EU-reglerne, der laver en foderopgørelse som gns. pr. år).

Ved forpagtning eller køb af nye marker med etablerede flerårige afgrøder på eksisterende økologiske bedrifter skal de være påbegyndt omlægning senest ved fællesskemafristen (i 2022, den 22. april), hvis afgrøderne skal indgå i den økologiske foderplan. Græs, lucerne og proteinafgrøder, der etableres efter omlægningsdatoen kan anvendes indenfor 20 % pr. dyr pr. dag – uanset omlægningsdato.

I kravet ses der bort fra ekstensive permanente græsarealer, der har afgrødekoderne 250, 251, 252, 253, 254 og 256.

1.3. Max. 107 kg udnyttet N i gennemsnit pr. ha på hele bedriften

Der må maksimalt udbringes 107 kg udnyttet N i gennemsnit pr. ha harmoniareal på hele bedriften.

1.3.1. Anvendelse af ikke-økologisk husdyrgødning, gældende fra og med gødningsplanperioden, der starter 1. august 2022

Der gælder følgende om husdyrgødning på økologiske kvægbedrifter:

- Der kan maksimalt anvendes uafgasset ikke-økologisk husdyrgødning svarende til 43 kg udnyttet N pr. ha, dog
- Der kan anvendes op til 65 kg udnyttet N pr. ha fra ikke-økologisk husdyrgødning, såfremt mindst 22 kg N heraf kommer fra husdyrgødning, der kommer ind via biomasse fra et biogasanlæg. Uanset dette pkt. kan der altid tages samme mængde N tilbage fra biogasanlægget, som modtager evt. må have afleveret i form af økologisk biomasse eller husdyrgødning. Denne mængde N indgår ikke i opgørelsen over modtaget ikke-økologisk husdyrgødning.
- Hvis der anvendes korn/foder dyrket i DK – uanset evt. mellemlid – finder samme krav anvendelse for hele bedriften, der dyrker afgrøden*. Hvis det ikke kan dokumenteres via faktura, anvendes en tro og love-erklæring.

Kontrol foretages på kvægbedrifter af Landbrugsstyrelsen via stikprøvekontrol baseret på gødningsregnskab, gødningsplanlægningsprogrammer og erklæringer om overført gødning (B1-skema).

*Gødningskravene gælder som et gennemsnit for alle marker på den bedrift, der leverer korn/foder til økologiske kvægbedrifter.

1.4. Forbud mod eksport af kalve under 3 måneder

 Kalve under 3 måneder, der er født i økologiske besætninger, må ikke sælges til udlandet. Såfremt landmanden sælger kalve under 3 mdr., er det

landmandens ansvar, at kalve ikke videresælges til udlandet.

1.5. Forbud mod systematisk aflivning af kalve

Det er forbudt at aflive kalve systematisk. På bedrifter med igangværende sanering af Salmonella Dublin vil systematisk aflivning dog fortsat være tilladt. Muligheden gælder indtil 12 måneder efter salmonella status 1 er opnået i besætningen. Der skal opbevares dokumentation for bedriftens status på Salmonella Dublin, og dokumentation for, at bedriften er i gang med den obligatoriske sanering for Salmonella Dublin, f.eks. handlingsplan med faste arbejdsrutiner. Landbrugsstyrelsen kan indhente oplysninger om bedriftens besætning og saneringsprogram hos SEGES Husdyr-Innovation.

Bemærk, at der under Hjertemærkeordningen ikke er mulighed for at aflive kalve på bedrifter med igangværende sanering af Salmonella Dublin.

1.6. Ko og kalv sammen i mindst 24 timer efter kælvning, gældende pr. 1. januar 2022

Efter kælvning skal ko og kalv gå sammen i mindst 24 timer før adskillelse.

1.7. Adgang til hudpleje i alle staldafsnit og på græsmark (opdateret)

Bestemmelserne vedrørende hudpleje i [Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg](#) suppleres af nedenstående krav om adgang til hudpleje for henholdsvis malkekvæg og kødkvæg.

For alle bedrifter gælder pr. 1. juli 2022:

Dyr på stald skal kunne udføre deres naturlige hudpleje og skal som minimum have adgang til:

- Malkekøer og goldkøer: én roterende mekanisk drevet købørste pr. 50 køer
- Køer i fællesforberedelsesbokse samt ammetanter: én roterende købørste pr. 50 køer. Der er ikke krav om mekanisk drevet købørste
- Køer i enkeltkælvningsbokse: én stationær købørste
- Ungdyr og kalve i grupper (3 kalve eller flere): én stationær købørste
- Kødkvæg: én stationær købørste pr. 50 dyr.

Ved beregning af kravet til antallet af roterende købørster rundes op til nærmeste hele antal købørster, dvs. én købørste for op til 50 køer, to købørster for 51-100 køer, tre købørster for 101-150 køer osv.

Når dyrene er på græs uden daglig adgang til børsterne i stalden, skal der være adgang til købørste, kløpind, træer eller lignende.

Købørster skal være i en forfatning, så de opfylder formålet, dvs. hårene må ikke være slidt af, så de ikke virker. Stationære købørster må ikke være løsthængende.

1.8 Brug af økologisk strøhalm i økologiske kvægbedrifter, gældende pr. 1. jan. 2023

Fra kontrolåret 2023 skal mindst 50% af den strøhalm, der anvendes på kvægbedrifter med produktion af økologisk mælk og/eller oksekød være økologisk. Der skelnes ikke mellem staldtyper.

Halmproduktionen og halmbehovet evalueres i branchekredsen for økologisk mælk og oksekød årligt med henblik på at ændre andelen af økologisk halm og fuldt udfase brugen af ikke-økologisk halm. Tilpasninger foretages på baggrund af produktionsdata indberettet til Landbrugsstyrelsen.

Halm fra omlægningskorn, høstet både i første og andet omlægningsår, regnes som økologisk strøhalm. Kravet omfatter ikke andre typer strøelse.
[Find kontrolvejledning for brug af økologisk strøhalm.](#)

1.9. Kreaturer skal være født økologiske for at kunne sælges som økologisk kød

Alle kreaturer, der slagtes og sælges som økologisk kød, skal være født og have levet hele deres liv i en økologisk besætning.

1.10. Krav til transport til slagteri og til slagting

Landmanden er pålagt at overholde følgende bestemmelser i relation til transport af dyr til slagt:

1.10.1. Indretning af transportvogne

- a. Vognen skal have en lift eller rampe
- b. Containertransport er forbudt

1.10.2. Transportbetingelser

- a. Den samlede transporttid må ikke overstige 8 timer.
- b. Transport skal være direkte fra producent til slagteri. Opsamling er dog tilladt.

1.10.3. Aflæsning og opstaldning af kvæg på slagteri

- a. Max. 3 timers opstaldning på slagteri
- b. Fastholdelse skal ske ved grime eller skydefold

1.10.4. Bedøvelse

- a. Der skal anvendes bolt pistol med penetrerende bolt

Læs også:

[De samlede regler, vejledninger og erklæringer - Brancheanbefalinger - økologisk mælk og kød fra kvæg](#)

[Regler og materiale om Dyrevelværdsmærket](#)

Emneord

Brancheaftaler

Kvæg

Økologi

Publiceret: 22. maj 2018
Opdateret: 27. juni 2022

Birgit Ingvorsen

Landskonsulent

Innovationscenter for Økologisk Landbrug P/S

biin@icoel.dk

+45 2374 3798

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Innovationscenter for Økologisk Landbrug udvikler ny viden og løsninger til landmænd og rådgivere. Sammen udvikler vi et mere bæredygtigt landbrug.

SEGES Innovation P/S Tlf. 8740 5000
Agro Food Park 15 Fax. 8740 5010
8200 Aarhus N Email info@seges.dk

